

V utorok, 25. októbra 2022 sa na Gymnázium Ivana Horvátha v Bratislave uskutočnila druhá, veľmi aktuálna prednáška v rámci projektu *Speak Up!*. Téma prednášky bola: *Hybridné hrozby okolo nás a nástroje Európskej únie na ich riešenie*. Hostom bol pán Alan Vagabov, generálny štátny radca, Úrad vlády Slovenskej republiky.

Pán Vagabov na úvod prednášky žiakom priblížil štruktúru štátnej správy a Situačného centra Slovenskej republiky, kde pracuje. V prvej časti prednášky vysvetlil kľúčové pojmy na správne pochopenie problematiky a to predovšetkým pojmy hybridná hrozba a hybridná vojna. Objasnil, že skutočnej vojne odohrávajúcej sa na bojisku predchádza dlhý proces, ktorý má podobu práve hybridnej vojny. Zdôraznil, že práve preto štát nemôže hybridné hrozby podceňovať a musíme na ne ako spoločnosť pripraviť, aby sme možnému nebezpečenstvu a ohrozeniu demokracie zabránili už v začiatkoch. Pán Vagabov vyzdvihol, že hybridné hrozby sa môžu vyskytovať v rôznych sférach, napríklad v ekonomickej, či civilnej priamo medzi obyvateľmi. Keďže hybridná hrozba je nepriama hrozba, podľa hosta musí byť štát mimoriadne opatrný, keďže to „*môže byť všetko a nič*“.

V ďalšej časti prednášky sa žiaci dozvedeli, aké nástroje sú využívané na hybridné hrozby a aké majú základné charakteristiky. Je dôležité, aby to spoločnosť vedela rozlíšiť a takéto hrozby vedela rozoznať. Pán Vagabov žiakom vysvetlil, že štát môže používať konvenčné aj nekonvenčné prostriedky na to, aby ovplyvnil politickú situáciu v inom štáte. Nekonvenčné prostriedky sú práve tie neviditeľné, vyskytujúce sa najmä v informačnom priestore. Zohrávajú však veľmi dôležitú úlohu, pretože môžu ovplyvniť všetky demokratické procesy, napríklad aj voľby. Práve to bol podľa hosta prípad januárového útoku na americký Kapitol v roku 2021. Skupina ľudí na internete uverila dezinformáciám, že prezidentské voľby, v ktorých Joe Biden porazil Donalda Trumpa, boli zmanipulované. To vyústilo do útoku na symbol americkej demokracie a smrť piatich ľudí. Pán Vagabov objasnil, že výsledkom správania aktérov hybridnej vojny je rozvetvená spoločnosť a nezhoda na spoločných hodnotách.

Host' poukázal aj na problém, že novodobý fenomén hybridných hrozieb na sociálnych sieťach nás na Slovensku zachytil nepripravených. V našom právnom systéme neexistujú zákony, ktoré by stanovili jasné pravidlá v online priestore. Ľudia sa potom neboja na sociálne siete zámerne napísať nepravdivé, klamlivé informácie a prispievajú tak k šíreniu strachu v spoločnosti.

Neskôr host' žiakom položil otázku, či vedia, čo je to kritická infraštruktúra. Žiaci otázku správne zodpovedali a pán Vagabov ich doplnil, že je to všetko, čo môže ohroziť chod štátu. Následne uviedol príklady kritickej infraštruktúry v krajine: elektrárne, plynovody, či letisko. Žiaci sa tiež dozvedeli, že existujú strategické dokumenty, ktoré popisujú prostriedky a definujú ciele, na ktoré sa chce Slovenská republika v budúcnosti zamerať.

Finálna časť prednášky bola venovaná nástrojom Európskej únie v boji proti hybridným hrozbám a dezinformáciám. Keďže informačný priestor ide „ruka v ruku“ s dezinformáciami, Európska únia sa snaží bojovať proti hybridným hrozbám aj v tejto oblasti. Host' zdôraznil, že práve to je problém veľkých firiem ako Facebook, kde sa šíreniu hoaxom a dezinformáciám veľmi darí. Pán Vagabov na záver prednášky žiakov oboznámil s dvoma európskymi organizáciami, ktoré bojujú proti hybridným hrozbám – Centrum Európskej únie pre analýzu spravodajských informácií (EUINTCEN), ktoré rieši dezinformácie na európskej úrovni a patrí priamo pod Európsku úniu. Druhá organizácia, Európske centrum excelentnosti pre boj proti hybridným hrozbám (HYBRID CoE), spolupracuje s Európskou úniou a s každým členským štátom samostatne. Hybridným hrozbám sa v HYBRID CoE snažia predísť aj tak, že organizujú rôzne školenia pre analytikov, čo môže byť podľa host'a jeden zo spôsobov riešenia problému.

Euroatlantické centrum ďakuje pánovi Vagabovovi za komplexnú prednášku na aktuálnu tému a zodpovedanie všetkých otázok zo strany žiakov.